

DEBATT OCH REFLEXER

En partistruktur

där mittenpartierna och socialdemokraterna balanserade varandra med c:a 45 procent av väljarna var medan »flygelpartierna», högern och kommunisterna, delade på de ytterligare 10 procenten tycks föresväva vissa mittenanhängare. Sv. T. frågade i januarinumret vart en sådan utveckling skulle leda, och varnade för tron att en sprängning av högerpartiet skulle vara en metod att uppnå regimskifte. Spillrorna av högerpartiet skulle då snarare liera sig med KDS och — i opposition mot den kulturpolitik som framförs av vissa kretsar inom mittenpartierna — eventuellt bilda förbund med socialdemokratin i kulturfrågor. Med tanke på att ingen inom fp—cp torde vara trakterad av en återgång till tjugotalets politiska situation med dess ideliga minoritetsregeringar, hoppades Sv. T. att de borgerliga partierna inför höstens val skulle avstå från att i förväg förklara den ene eller den andre diskvalificerad för samarbete — nu eller i framtiden.

Upsala Nya Tidning (fp) vägrar emellertid att se något berättigat i Sv. T:s farhågor; för UNT framstår analysen helt som ett försök att ordna rättning i de egna leden:

Att använda en eventuell KDS-

framgång som argument, anser UNT »naivt»!

UNT vill med andra ord inte inse att resterna av ett högerparti, i medvetande om att dess möjligheter att vinna något väsentligt inflytande över den sociala eller ekonomiska politiken vore mycket små, kanske hellre skulle välja att påverka kulturpolitiken. Någon massanslutning är det ju heller inte fråga om; det skulle inte krävas någon jordskredsliknande anslutning till ett flygelparti för att borgerlighetens majoritet skulle få avsevärda svårigheter att bilda en funktionsduglig regering. Tidningen visar därför en förbluffande okänslighet för regeringsbildningens problematik när den skriver:

Västerbottens Kuriren (fp)

hävdar däremot bestämt att mittensamarbetet inte får ses som ett medvetet försök att »spränga» högerpartiet:

Även VK vill emellertid bagatellisera de konsekvenser som skulle kunna uppstå om högern utestängdes från en borgerlig regering, och avfärdar debatten som »taktisk» och betingad av partiegoistiska skäl. Att utestänga minoriteter som likväl stundom föredrar att koncentrera sitt inflytande där det kan ha en faktisk betydelse torde ingen kunna blunda för; det norska so-

cialistisk folkepartis agerande i 1964 års regeringskris erbjuder bara ett exempel. Sv. T. har i tidigare sammanhang uttryckt sin tillfredsställelse med mittensamarbetet, men kan inte inse att det skulle behöva medföra någon frontbildning inom borgerligheten. I stället för att dra växlar på varandras lojaliteter borde de borgerliga partierna inse att de har allt att vinna på att hålla fast vid borgfreden och respektera nyanserna i varandras politiska linjer.

För högern är bilden av dess oumbärlighet ett nödvändigt argument för att hålla kvar mer liberalt inställda

väljare på dess »vänsterkant».

Svensk Tidskrift vet givetvis att KDS som ett reaktionens massparti endast är en fantasifull konstruktion.

För mittenpartierna är det en självklarhet att man värjer sig mot den politiska syn högern företrätt t ex de senaste åren, lika självklart som man värjer sig mot socialdemokratiska försök till hopkoppling mellan mittenpolitik och högerpolitik.

Någon sådan avsikt lär väl inte ens de ivrigaste mittenanhängarna ha. Man nöjer sig med att först eftersträva ett förverkligande av mittsamlingen för att sedan låta väljarna själv avgöra hur de vill lägga sina röster. Vilket resultat detta skulle få för högern får man ju se. Det avgör väl högern i viss mån själv genom sin politik.

Om folkbildning

Det torde fortfarande finnas en benägenhet bland svenskar att överskatta vår folkbildning. Särskilt de, som ej kommit i kontakt med gemene man i något främmande land och därför sakna möjlighet att anställa direkta jämförelser, ha i allmänhet den livligaste föreställning om den höga bildningsnivån i vårt eget land och analfabetismens utbredning i andra länder. Turistande främlingars för oss så smickrande intervjuuttalanden, vilka registrerats som vore de frukten av grundliga undersökningar och ej framstammats av artighet, ha bidragit att upprätthålla denna föreställningsvärld. Att fransmän och engelsmän veta så litet om Stockholm och Oslo, medan vi ha hört så mycket talas om Paris och London, har gjort oss än mer fallna för självbeundran.

Svensk Tidskrift 1936